

STAROVĚK

Úvod do starověku

- období zhruba 3000 let př. n. l. až 476 n. l. (rozpad Západořímské říše)
- vznik nejstarších civilizací a prvních států
- lidé se usídlují v oblastech s teplým podnebím, dostatkem vláhy, úrodnou půdou a v okolí řek => rozvíjí a zdokonalují zemědělství a chov dobytka
- záplavový systém = v údolí velkých řek docházelo pravidelně k záplavám, které odnesly využitou neúrodnou půdu a připravily půdu úrodnou
- systém kanálů = lidé kopali kanály, které přiváděly vodu z řeky tam, kde ji bylo třeba, a naopak odváděly vodu z míst, kde jí byl přebytek
- rozvrstvení společnosti – v čele vládce (často považován za potomka bohů)
  - kněží, bojovníci, úředníci a vládnoucí vrstva
  - obchodníci, řemeslníci
  - zemědělci, pastevci
- vznik a rozvoj písma (piktogramy = obrázkový znak) – psát a číst umělo jen pár lidí = písařů
- rozvoj vzdělanosti – základy matematiky, astronomie, lékařství, literatury, historie apod.

Dělení starověkých států

Staroorientální

- Orient = Východ (Asie a severní Afrika)

Mezopotámie

Egypt

Indie

Čína

- vznikají v povodí velkých řek
- skvělé podmínky pro zemědělství
- jeden vládce + úředníci, vojáci a kněží

Antické

- Antika = starý, dávný

Řecko

Řím

- horší podmínky pro zemědělství
- rozvíjí se řemeslo a obchod
- různé typy vlády

Mezopotámie

- ležela mezi řekami Eufrat a Tigris
- první vyspělá země světa

a) Sumerové (jih)

- příchod 3500 př.n.l.
- zemědělci obchodníci
- nedostatek dřeva, přebytek hlíny a rákosu => výměnný obchod
- města obehnaná hradbami – uvnitř chrám, palác, domy bohatých lidí
- vynálezy: klínové písmo (první národ, který používal písmo), kolo, hrncířský kruh, kalendář (12 měsíců)

b) Babyloňané (jih)

- příchod 2000 př.n.l.
- první zákoník (vydal ho Chammurapi) – oko za oko, zub za zub
- kolem města 8 bran – Ištařina brána nejkrásnější (z glazovaných cihel)
- Semiramidiny zahrady – jeden z divů světa
- Babylonská věž – měla být vysoká až do nebe, ale bohové ji zbořili a promíchali jazyky lidí, aby se už nikdy nemohli na ničem podobném dohodnout

c) Asyřané (sever)

- byli výborní válečníci, připojili k sobě i Egypt
- pastevci
- založení knihovny v Ninive (král Aššurbanipal)

- **městské státy** = větší město + jeho okolí – fungovaly jako samostatný celek

- pyramida obyvatelstva:
1. panovník (neomezená moc) _____
  2. kněží, úředníci, vojáci _____
  3. řemeslníci, zemědělci, obchodníci _____
  4. sloužící, otroci _____

- nejslavnější panovník = Gilgameš

- **kultura** = stavby zvané **zikkuraty** (stupňovité věže s chrámem na vrcholu - podobné pyramidám)

- **náboženství** – víra v mnoho bohů, každé město nějakému zasvěceno

- **zemědělství** = důmyslný zavlažovací systém (kanály) – pěstování obilovin, vinné révy, sezamu
- využití dobytka jako tažné síly

- **zánik Mezopotámie** v 6. století př.n.l. po nájezdech Peršanů

Perská říše

- vznikla sjednocením starších říší na Předním východě (dnešní Írán)
- bojovala s okolními státy, hlavně Řeckem
- zanikla po vpádu Alexandra Velikého

Palestina

- hebrejské území, dvě centra – Judea a Izrael
- významní panovníci – král David a jeho syn král Šalamoun
- uznávali jednoho boha (Jahve)